

Lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

(Bemyndigelse til at fastsætte regler om teknologier til husdyrproduktion og samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug)

Offentlig høring fra den 20. september 2023 til den 16. oktober 2023	
1.	Agri Nord
2.	Brønderslev kommune
3.	Danmarks Naturfredningsforening
4.	Dansk Agroindustri
5.	Greenpeace Danmark
6.	Kommunernes Landsforening
7.	Landbrug og Fødevarer
8.	Tønder Komune

16. oktober 2023

Miljøministeriet
Bæredygtigt Miljø og Produktion
J.nr. 2023-310
Att.: Anne Kathrine Hermansen,
akahe@mim.dk

Hørings svar vedr. husdyrbrugloven j.nr. 2023-310

På baggrund af det høringsudkast *til Lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (teknologiliste og samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug)*, der blev publiceret den 20. september 2023, fremsendes hermed Agri Nord's hørings svar vedr. forslaget j.nr. 2023-310.

Samlet godkendelse eller tilladelse af flere husdyrbrug

I husdyrbrugloven § 16 c ændres »teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet« til: »forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet«.

Problemstillinger ved lovforslaget

I bemærkningerne til lovforslaget indikeres det, at forslaget ikke kun skal hindre "matrikelfinten", men også stramme op i forhold til eksisterende praksis i vurdering om husdyrbrug er teknisk eller driftsmæssigt forbundne, da der både fremhæves sammenhænge imellem husdyrbrugene men også samdrift i forhold til markdriften.

Denne opstramning vil betyde en række barrierer og hindringer for landbrugenes drift og deres udvikling, og vi mener, at ulemperne er langt større end gevinsterne ved forslaget.

Eksempler på problemstillinger er oplyst nedenfor

1) Der er ikke hjemmel til, at en ansøger disponerer for en anden mands ejendom. Der er således ikke hjemmel for rådgivere til at kræve data til at udarbejde en miljøgodkendelse på anden mands ejendom. Det vil derfor kræve, at begge parter er enige om at der skal udarbejdes en fornyet godkendelse/tilladelse på det samlede husdyrbrug – på trods af det kun er det ene husdyrbrug, som ændres. Hvordan skal en samlet godkendelse håndteres hvis en fornyet tilladelse kan håndteres ved en anmeldelse af f.eks et nyt maskinhus? Ansøgningsproceduren for samgodkendelse må ændres fuldstændig, ellers risikerer vi at ansøgninger bliver helt uoverskuelige og muligvis umulige at håndtere. Vi kan ikke se ud af forslaget, at dette er gennemtænkt på forhånd.

2) En anden problemstilling er, hvis der skal udarbejdes en samlet godkendelse for to ejendomme, da der skal ske godkendelsespligtige ændringer af *ejendom 1*, f.eks. grundet anden lovgivning, men *ejendom 2* kan ikke opnå fornyet tilladelse. Hermed ligger ejendom 1 underdrejet, uden ejeren har nogen reel mulighed for at afhjælpe eller påvirke problemerne.

3) Ved krav om samgodkendelse kan krav til totaldeposition på kategori 1- og 2-natur overskrides på grund en sammenlagt ammoniakpåvirkning, hvilket betyder, at der så ikke kan opnås en fornyet godkendelse. Overskridelse af totaldepositionskrav kan i nogle tilfælde skyldes et meget lille husdyranlæg til f.eks. køer til naturpleje, som er placeret i kort afstand fra naturområderne.

4) Der vil komme langt flere husdyrbrug med højere ammoniakfordampning grundet en samgodkendelse, og dermed flere brug med en større kumulationsradius. Kravene til totaldepositionen på kategori 1-natur er fastlagt ud fra antallet af husdyrbrug, der skal kumuleres med. Flere husdyrbrug med en stor kumulationsradius vil derfor påvirke mulighederne for alle andre husdyrbrug i området. I den yderste konsekvens kan en samgodkendelse af to husdyrbrug betyde lukning af andre husdyrbrug, som ikke har tilknytning til de to samgodkendte husdyrbrug.

Det vurderes overordnet set, at lovforslaget vil få størst konsekvens på de små og mellemstore husdyrbrug, som er beliggende tæt på mindre landsbysamfund, hvor ejendommene ikke er flyttet ud.

Derudover vil lovforslaget ramme et øget antal husdyrbrug, som skal lukke hele eller dele af husdyrproduktionen uden kompensation grundet kravene til totaldeposition og kumulationsreglerne ved kategori 1-natur. Disse brug vil ikke i sig selv have problemer i forhold til gældende grænser; men kumulationen vil udløse restriktioner/lukning.

Lovforslagets kumulation skal hindre omgåelse i forhold til lugt ved nabobeboelser, medens de kumulationsproblemer, som omtales her, ikke er behandlet nærmere i lovforslaget. Det forekommer at være en meget alvorlig bivirkning.

Ved et lovbestemt afstandskrav mellem to husdyrbrug bør der være mulighed for at kunne fravige afstandskravet f.eks. i nye tilladelser som ikke medfører forøget lugtgeneafstande.

Afledte negative konsekvenser ved lovforslaget

Indledningsvis skal det slås fast, at samarbejde mellem landbrug om udnyttelse af teknologi eller ressourcer er en god ting. Optimering af drift, indkøb af omkostningstung teknologi, besparelser på ressourcer trækker alt sammen i retning af en mere ansvarlig og bæredygtig landbrugsproduktion.

Lovforslaget opstiller rigtig mange hindringer for samarbejder, som kan bringe dansk landbrug videre. I betragtning af, at lovforslaget starter med at skulle hindre omgåelse, er det betænkeligt, at det vil opfylde sit formål ved at stoppe en mængde fornuftige og gavnlige tiltag.

Lovforslaget vil ligeledes ramme de husdyranlæg, som med landzonetilladelse er under udflytning fra nabonært samfund, hvor det udflyttede husdyranlæg stadig er matrikulært sammenhørende med den oprindelige bygningsmasse på ejendommen.

Det er i lovforslaget defineret, at afstanden mellem to husdyrbrug skal beregnes som afstanden mellem husdyranlæggene, inklusive gødningsopbevaringsanlæg og

ensilageopbevaringsanlæg. Dog skal fritliggende beholdere til husdyrgødning ikke indgå i beregningen. På husdyrbrug med fritliggende fast placerede læskure eller produktionsanlæg, der er udflyttet, vil afstanden fra disse fritliggende anlæg til naboejendomme med husdyrproduktion kunne udløse krav om samgodkendelse. Derfor bør alle fritliggende husdyranlæg (f.eks. læskurene!), gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg skulle undtages i forhold til beregning af afstanden mellem to anlæg.

Store investeringer får længere tilbagebetalingstid, hvis anlæggenes kapacitet ikke udnyttes optimalt. Dette gør sig f.eks. gældende ved indkøb af højt specialiserede foderblandingsanlæg eller præcisionsmaskiner til markdrift. Dette kan give en negativ klimapåvirkning hvis landbruget vil udvise en tilbageholdenhed i forhold til investeringer i driftsanlæg og -maskiner som giver lavere klimapåvirkning ved risiko for at møde krav om samgodkendelse.

Samarbejde / investering i unge landmænd vil i fremtiden ikke være attraktivt, da sådanne ejendomme kan være driftsmæssigt forbundet som følge af at den samme investor er medejer i flere bedrifter. Disse investorer følger normalt den daglige drift på ejendommene for at sikre deres investering.

Lovforslaget lister indikatorer på hvad der kan vurderes som driftsmæssigt forbundet eller teknisk forbundet, samtidig med at gældende praksis efter lovgivers opfattelse ikke er tilstrækkelig. Det er således ikke muligt ud af lovforslaget at afgøre hvad der fremtidigt vil kunne afgøre om der er driftsmæssig eller teknisk forbindelse mellem *ejendom 1* og *ejendom 2*. Der er dermed stor risiko for at det medfører, at der kommer 98 forskellige vurderinger, som følge af at Danmark er opdelt i 98 kommuner.

Forureningsmæssig forbindelse

Når det vil være tilstrækkeligt, at to eller flere husdyrbrug er forureningsmæssigt forbundet, og herudover har enten teknisk eller driftsmæssigt forbindelse, vil forslaget ramme utilsigtet skævt på de husdyrbrug, som er placeret i udflytter samfund, hvor et kvæg- eller svinebrug (*landmand 1*) f.eks. i en periode har lejet hele eller dele på *naboejendom 2* af *landmand 2* til opstaldning af dyr.

Hvis *landmand 1* søger godkendelse/tilladelse efter § 16a eller § 16b til egen ejendom (*ejendom 1*), vil den lejede *ejendom 2* skulle betragtes som forureningsmæssigt forbundet, hvis den er beliggende inden for 100 meter fra *ejendom 1*, eller hvis den er beliggende i en kortere afstand end $\frac{1}{2}$ ukorrigeret lugtgeneafstand fra *ejendom 1*.

En lejeaftale på *ejendom 2*, kan både af *landmand 1* og *landmand 2* opsige jf. lejeaftalens forpligtigelser. Her vil *landmand 1* jf. forslag i § 1, 1., blive begrænset i sine godkendelsesmuligheder, da der i en periode, kortere eller længere, vil være en driftsmæssig eller teknisk forbindelse med den lejede ejendom. Der skal således være mulighed for at kunne søge fornyet godkendelse/tilladelse på fremtidige forhold.

Driftsmæssig samt teknisk forbindelse

I forslaget til ændring beskrives hvilke forhold der kan gøres gældende ved driftsmæssig eller teknisk forbindelse.

På bedrifter med kvægproduktion på flere husdyrbrug er det almindeligt, uanset de indbyrdes afstande, at have fælles opbevaringsanlæg til foder, ensilage og kraftfoder. Blandeanlæg til foder vil oftest være på ejendommen med malkekøer, mens blandet foder transporteres flere gange ugentligt ud til kvier og slagtekalve på øvrige ejendomme. På kvægbedrifter vil der ligeledes ofte forekomme maskinfællesskab til håndtering af halm, foder m.v.

På bedrifter med griseproduktion på flere ejendomme er det almindeligt uanset de indbyrdes afstande at have fælles kølebrønd til døde dyr, fælles foderblandingsanlæg, hvorfra der leveres foder ud til resten af bedriftens husdyrbrug, fælles vaskeplads primært på husdyrbruget med søer (da der ikke er behov for vaskeplads ift. husdyrbruget på ejendomme med smågrise og eller slagtegrise), udvidet velfærds- og badefaciliteter på hovedejendommen til bedriftens ansatte, fælles saneringsplan og sygdomshåndtering for hele bedriften.

Ved levering af husdyrgødning til biogasanlæg vil bedriftens gødningsopbevaringsanlæg blive fælles for hele bedriftens husdyrbrug uanset placering af gødningsopbevaringsanlæggene.

Ved vurdering af om to ejendomme har en driftsmæssig eller teknisk forbindelse bør forhold, som er standard på bedrifter, uanset afstand mellem ejendommene, ikke gøres gældende, da de forbindelser i stor udstrækning tilgodeser klima og miljø. F.eks. er den miljømæssige gevinst igennem fodring opnået ved et øget fokus og ved optimeret blanding af foder med korrekt indhold af tilsætningsfodermidler. Denne gevinst er opnået ved at centralisere og opgradere foderblandeanlæg på bedrifterne. Tilsvarende bliver ovenjordiske pladser til døde dyr erstattet af kølebrønde placeret centralt under bedriften. En kølebrønd er den mest hensigtsmæssige opbevaring af døde dyr i forhold til omgivelserne. Etablering af kølebrønd er omkostningstung og derfor etableres der ikke kølebrønde på alle lokaliteter. Denne praksis er standard for bedrifter med kølebrønde. Alternativet til kølebrønd er en DAKA-plads på hver af de enkelte ejendomme. Det er normal praksis at flytte dyr mellem husdyranlæg uanset de indbyrdes afstande, eks. flyttes smågrise til anden lokalitet for enten at opnå slagtevægt eller igen flyttes ved 30 kg. Tilsvarende flyttes kvier og goldkøer på mange ejendomme til anden lokalitet. De fraflyttede dyr vil for svinebedriften ikke flyttes retur til soanlægget ud over eventuel en lille andel kommende avlsdyr. På malkekvægsbedrifter vil kvier og goldkøer flyttes tilbage, når de igen skal have daglig malkning. Denne flytning af dyr bidrager til at reducere emissioner fra de enkelte husdyrbrug samt i større grad at kunne optimere fodring på de enkelte husdyranlæg, når der ikke skal fodres på mange forskellige dyregrupper og vægtinteraller i hvert husdyrbrug.

Fælles maskinhus eller afgrødeoplæg fra markdrift på flere ejendomme bør ligeledes ikke indgå som en parameter for teknisk eller driftsmæssigt sammenhæng mellem husdyrbrug, da et maskinhus ikke er en nødvendig del af et husdyrbrug. Ved godkendelse af en husdyrproduktion skal hele ejendommen indgå i godkendelsen uanset om husdyrbruget drives i en selvstændig virksomhed, og dermed vil anlæg til markdriften eks. maskinhus og afgrødelager blive en del af miljøgodkendelsen uanfægtet at det er to forskellige selskaber. Det forhold bør derfor ikke skulle indgå i vurderingen om teknisk eller driftsmæssig sammenhæng mellem to husdyrbrug.

Alternativ til lovforslagets ændring af §16c

I tilfælde hvor der sker en udstykning af jord fra hovedejendommen til en selvstændig matrikel med henblik på at opføre et nyt husdyrbrug, og disse er indbyrdes beliggende inden for 100 meter eller er beliggende i en afstand der svarer til eller er mindre end 50% af den ukorrigeret geneafstand i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §31 nr. 3 skal der ske samgodkendelse.

Med dette forslag vil "matrikelfinten" lukkes, uden at lovforslaget rammer yderligere forhold end tilsigtet.

Teknologilisteordning

Der er lagt op til ændringer med forslag med § 1, 3. I § 34 a indsættes som stk. 2, »Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om teknologier til landbrugsproduktion, som har en dokumenteret effekt (teknologiliste). Miljøministeren kan dog alene fastsætte regler om teknologier til landbrugsproduktion, som har en dokumenteret effekt på reduktion af drivhusgasudledningen efter forhandling med ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.«

Er hensigten med § 34 a, stk. 2, at der kommer et udvidet BAT krav til husdyrbrugene og deraf øgede investerings- og driftsomkostninger til miljøteknologi for den enkelte bedrift?

Høringssvar indgivet af Agri Nord, Hobrovej 437, 9200 Ålborg SV

Til Miljøstyrelsen

Brønderslev Kommune
Natur og Miljø
Rådhusgade 5
9330 Dronninglund
+4599454545
Raadhus@99454545.dk
www.bronderslev.dk

Karin Holk
+4599455205
Karin.Holk@99454545.dk

29. september 2023
Sagsnr.: 09.17.00-K04-2-23

Høringsvar fra Brønderslev Kommune vedr. udkast til ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (j.nr. 2023-310)

Brønderslev Kommune har gennemlæst jeres udkast til ændring af lov om husdyrbrug og har følgende bemærkninger, som vi håber I tager med i den videre behandling.

Vi har alene bemærkninger til § 1 stk. 1, hvoraf det fremgår: I § 16 c ændres "teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet" til "forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet".

Vores bemærkninger er følgende:

1. Det fremgår af side 3, at det primære formål er at undgå spekulation i at opnå en lempeligere miljøvurdering ved opdeling af en ejendom i 2 selvstændigt udmatrikulerede ejendomme.

Dette kunne efter vores opfattelse have været opnået på en mere hensigtsmæssig måde ved at indføre en "forbudszone" i retning af: "For ejendomme der er etableret ved udstykning fra et andet husdyrbrug inden for de senest 10 år er etablering eller udvidelse af et husdyrbrug, der medfører forøget forurening er ikke tilladt i en afstand på under 1000 m fra husdyr- og opbevaringsanlæg på det husdyrbrug, som det er udstykket fra."

Ved at gøre det på den måde i stedet kan man også dæmme op for såkaldte stråmandsudstyknings – fx der udstykkes til Hans Hansen, som ejer på ingen måde er i familie med. Hans Hansen søger herefter om etablering af et husdyrbrug på den udstykkede ejendom og der er ingen teknisk eller driftsmæssig forbindelse. 2 år senere når Hans Hansens husdyrbrug er driftsmæssigt udnyttet sælges det nye husdyrbrug tilbage til den oprindelige ejer. Den oprindelige ejer har nu fået lavet sin udvidelse via en stråmand – og kan i princippet sammatrikulere de 2 ejendomme igen uden det kræver ny godkendelse (medmindre der foretages ændringer der medfører øget forurening).

Samtidig ville man undgå, at kommunerne skal ud i større slægtsgranskninger og – udredninger af ejerforhold i CVR og CHR for at finde ud af om ejendommene må anses

for at være ejet af samme juridiske eller fysiske person jf. beskrivelsen på midten af side 24.

2. Længere henne i dokumentet fremgår at et af formålene med at undgå spekulation i lempeligere miljøvurdering er hensynet til naboer i forhold til lugt og hensynet til naturen.

Efter vores opfattelse havde det været mere hensigtsmæssigt at ændre på hvordan man beregner lugtkumulation. For en nabo der bor tæt på 2 husdyrbrug og dermed er udsat for lugt fra dem begge, er det af underordnet betydning om de "ejes" af samme familie/CVR eller deler maskinpark, eller er teknisk forbundet. Lugten er den samme. Så hvis formålet er en bedre beskyttelse af naboer i forhold til lugt, så var det langt bedre at se på hvordan man egentlig beregner kumulation.

De samme betragtninger gør sig gældende i forhold til påvirkning af natur – Kategori 1 er fornuftigt beskyttet – men for § 3 natur er det underordnet, hvem der ejer/driver husdyrbrugene – eller om de er teknisk forbundet. Er der 4 husdyrbrug der rammer samme kategori 3 med en merdeposition på 1 kg N, ja så oplever kategori 3 naturen som 4 kg N.

3. Vi vil også anbefale at det genovervejes om den tænkte afstand på 100 m i forhold til, at vurdere husdyrbrug som forureningsmæssigt forbundne er hensigtsmæssig (og korrekt) for husdyrbrug med en ammoniakemission på under 750 kg N (§ 16b uden BAT).

For den type husdyrbrug er der ofte tale om fritidslandbrug, og hvor lugtberegningen kommer ud med "O"/kan ikke beregnes på grund af netop den lave emission. Det forekommer ikke hensigtsmæssigt at 2 brødre, på naboejendomme med 75 m mellem stalde og hvor den ene har ammekøer på 176 m² og den anden har heste på 202 m² og som deler møddingplads og traktor skal godkendes/tillades samlet.

4. Såfremt ændringsforslaget vedtages, vil vi opfordre til, at husdyrgodkendelse.dk ændres, så muligheden for direkte at anmelde efter § 16c bliver en mulighed. Vi vil også anbefale, at der før lovændringen træder i kraft er udarbejdet en grundig vejledning i hvordan reglen skal tolkes, herunder hvem der har pligt til at udrede familieforhold mm.

Med venlig hilsen

Karin Holk

*Sagsbehandler – Landbrug
Natur og Miljø*

Dato: 12. oktober 2023

Til Miljøministeriet

Departementet

"Høringsvar vedr. husdyrbrugloven j.nr. 2023-310".

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Høringsvar til udkast til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (teknologiliste og samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug). J.nr. 2023-310.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) takker for muligheden for at indsende høringsvar på udkast til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Nedenfor fremgår DN's overvejelser ang. ændringerne i loven.

Ift. ændringerne til §16c

DN hilser det velkommen, at den såkaldte 'matrikelfinte' gennem husdyrlovens §16c nu bliver ændret, så to husdyrbrug fremover skal tillades eller godkendes samlet, hvis de er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet. Det er en klar forbedring, at husdyrbrug med ændringen ikke skal opfylde alle tre kriterier (forureningsmæssig, teknisk- og driftsmæssigt forbindelse), men at man nu skal se på den forureningsmæssige og enten tekniske- eller driftsmæssige sammenhæng. Men DN mener dog, at det også er nødvendigt at se på de bedrifter der udelukkende er forureningsmæssigt forbundne, og at loven fortsat ikke tilstrækkeligt forholder sig til disse.

Hvis formålet er at yde en bedre og mere korrekt beskyttelse af omboende og natur i forhold til forureningen fra husdyrbrug, så mener DN, at lovforslaget udelukkende bør forholde sig til, om husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundne. Når to (eller flere) bedrifter er placeret tæt på hinanden, og dermed har overlappende konsekvenszoner, så vil naboer og natur opleve en større forureningsmæssig påvirkning, uagtet om bedrifterne er enten teknisk eller driftsmæssigt forbundne.

Som DN ser det, er lovforslaget egentlig blot en tilbagevenden til tidligere formulering af samme lov, hvor det fremgår at "*§ 16 c er en videreførelse af § 13 i den tidligere lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 (herefter 2007-husdyrbrugloven)... Efter § 13 skulle flere ejendomme med tilhørende anlæg, der indgik i den samme bedrift, tillades eller godkendes sammen med en anden ejendoms anlæg, hvis de to ejendomme var teknisk og forureningsmæssigt forbundet med hinanden.*"

Som udgangspunkt er det derfor ikke den store ændring af lovgivningen, der her er tale om, idet man blot ønsker at fjerne driftskriteriet fra vurderingen om samdrift. I og med at driftskriteriet primært er en tydeliggørelse af den tekniske forbundethed, så må det konkludere, at lovforslaget risikerer kun at være en symbolsk reaktion på problemet med udnyttelse af "matrikelfinten". I realiteten overlades tolkningen af lovforslaget om samdrift fortsat først til kommunernes vurdering og dernæst til Miljø-og Fødevarerklagenævnets praksis.

DN håber, at Miljø-og Fødevarerklagenævnet fremadrettet ændrer praksis og udelukkende forholder sig til det som Miljøministeriet i udkast til lovforslaget netop betegner som den centrale betingelse for en samlet

miljøvurdering, nemlig at *"Med den foreslåede ændring vil den centrale betingelse for at fravige udgangspunktet om, at husdyrbrug på selvstændige matrikulære ejendomme skal behandles hver for sig, være, om husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundet."*

Ift. afstandskriterier for samdrift.

Det fremgår af udkastet, at Miljøministeriet med ændringen vil fastsætte et defineret afstandskrav på 100 m mellem to husdyrbrug, der skal bruges til at vurdere om husdyrbrugene er at betragte som forureningsmæssigt forbundne. Det er en fin tanke at fastsætte en fast afstand, og tanken er nok, at det skal gøre det nemmere for kommunerne at vurdere om to brug, ligger så tæt sammen, at de skal vurderes samlet. Men en generel fast afstand mellem to husdyrbrug kan ikke anvendes i praksis, da der for hvert husdyrbrug udregnes en konsekvenszone for miljøpåvirkning som både gælder udledning af ammoniak og lugt til omgivelserne. Denne konsekvenszone vil være forskellig alt afhængig af husdyrbrugets størrelse. Et stort husdyrbrug giver en større konsekvenszone end et mindre. DN kan bakke op om, at der fastsættes et defineret afstandskrav på 100 meter, men at der derudover udregnes en konsekvenszone for hvert husdyrbrug – er denne zone større end 100 m, skal det forøgede afstandskrav anvendes.

Ift. hjemviste sager og revurderinger jf. §2

I udkastet lægges der op til, at klager over afgørelser samt hjemviste sager, der er truffet inden d. 1.6.24, skal behandles efter de hidtil gældende regler. DN mener, at sager som ophæves og hjemvises til fornyet behandling af Miljø- og Fødevarerklagenævnet altid bør behandles og afgøres efter gældende lovgivning, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

DN foreslår derfor, at §2, stk. 2 ændres til *"Klager over afgørelser, der er truffet inden den [1. juli 2024], behandles efter gældende regler"*.

Og §2, stk. 3 ændres til *"En sag der er hjemvist til fornyet behandling, hvor den oprindelige afgørelse er truffet før den. [1. juli 2024], behandles efter gældende regler"*.

Derudover finder DN, at der med kommende revurderinger også skal ske en vurdering efter §16c, og at denne også skal ske efter gældende regler. Meningen med revurderinger ift. miljøbeskyttelsesloven er at få virksomheder over på nye regler, og her er det også vigtigt, at der tages stilling til husdyrbrug der er at betragtes som forureningsmæssigt forbundne. Det er i lovforslaget uklart, hvordan forslaget vil forholde sig til kommende revurderinger af miljøgodkendelser, samt hvorledes man vil forholde sig til proportionalitetsprincippet i disse tilfælde.

Det fremgår af punkt 11 i udkastet, at ændringen i loven lever op til EU-retten ift. at bidrage til målopfyldelse af bl.a. *"... habitatdirektivets overordnede mål om gunstig bevaringsstatus, direktivet om industrielle emissioner mål om at forebygge, mindske og så vidt muligt eliminere forurening fra industrielle aktiviteter og nitratudirektivets mål om at begrænse vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, der stammer fra landbruget"*.

Som DN ser det, så vil ændringer i loven kun leve op til EU-retten, hvis ovenstående ændringer foreslåede af DN ift. hvordan klager og hjemviste sager skal behandles. Danmark er milevidt fra bl.a. at opnå habitatdirektivets mål om gunstig bevaringsstatus for både arter og naturtyper, og dermed er det bydende nødvendigt at alle ændringer ift. bl.a. landbrugets udledninger af næringsstoffer, både atmosfærisk og via udspredding, kraftigt reduceres.

Ift. kumulation

DN finder i lighed med Greenpeace, at dette udkast til lovændring, fuldstændig mangler at forholde sig til kumulationsberegningerne. Når to eller flere husdyrbrug indenfor en bestemt størrelse ligger indenfor en defineret afstand, så skal der beregnes kumulation fra bedrifterne til omgivelserne. Altså en måde, hvorpå man ønsker at beskytte omgivelserne for forurening. Hvis to bedrifter ikke falder under samdriftsvurderingen, så indtræder kumulationsbegrebet i visse tilfælde. Derfor er det relevant for denne høring. DN er enig med Greenpeace i, at der også bør ske en ændring af husdyrloven i forhold til kumulation.

Dels er det faglige grundlag for hvornår der skal regnes med kumulation ikke til stede, og dels hviler lovgivningen på et notat fra 2006. Notatet – og dermed loven - er lavet med udgangspunkt i, hvordan landbruget så ud for næsten 20 år siden – noget som Miljøministeriet netop selv påpeger ifm. ændringerne i §16c idet det som i notatet fremgår, at *"Samtidig bemærkes, at det nuværende landbrugsbillede er markant anderledes, idet den nugældende landbrugsregulering i vidt omfang er blevet liberaliseret."* og *"Reglen bør derfor ændres således, at den i højere grad er tidssvarende og sikrer nabobeskyttelsen og hensynet til miljøet, således som oprindeligt tilsigtet"*.

Hvis hensynet til naboer og miljøet er det oprindelige formål med lovgivningen, så bør kumulationsberegningsgrundlaget og tilhørende paragraffer på samme måde revurderes og ændres. DN vil også påpege, at det i dag er ret simpelt, i et GIS-program, at beregne både emissioner og depositioner fra alle husdyrbrug som påvirker ethvert naturområde, og vi opfordrer hermed til, at man nu bruger denne mulighed til at sikre vores naturarealer mod skadelig ammoniakdeposition, ved at gøre dette til en del af godkendelsesgrundlaget.

DN bakker i øvrigt op om Greenpeaces høringssvar.

Med venlig hilsen

Therese Nissen

Natur- og Miljøpolitisk medarbejder

Tlf.: 31 19 32 31

E-mail: tgdn@dn.dk

Miljøministeriets Departement

Mail: mim@mim.dk med Cc. til akahe@mim.dk

København, 16.10.2023

Dansk Agroindustri's høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Teknologiliste og samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug, journal nr. 2023-310.

Dansk Agroindustri (DAI) takker for muligheden for at give høringssvar til Husdyrbrugsloven, og har drøftet høringsbrevet og de foreslåede ændringer i medlemskredsen.

Til den høring har Dansk Agroindustri følgende specifikke kommentarer.

Undgå administrative byrder

En overflytning af flere bestemmelser vedrørende Teknologilisten til bekendtgørelse må ikke gøre det administrativt eller økonomisk mere bøvlet at komme på Teknologilisten med nye løsninger.

Smidigt optag

DAI ønsker en præcisering af de specifikke 'regler om gebyrer', som introduceres, og anbefaler at den samlede omkostningsramme for test og verifikation af teknologier ikke stiger.

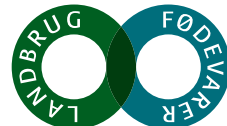
Der er tværtimod behov for at gøre det nemmere, hurtigere og billigere at få teknologier på listen, så disse kan komme ud i aktivt brug i landbruget til fordel for den enkelte landmand og samfundet ift. klima- og miljøforbedrende løsninger.

Ministeriet kunne derfor passende bruge lejligheden til i dialog med branchen at se på, hvordan optaget til Teknologilisten bliver smidigere.

For teknologileverandører opleves den lange sagsbehandling og store udgifter til dokumentation og test af teknologier, som en stor barrierer ift. at få teknologierne anerkendt og implementeret i landbrugsdriften.

Anbefaler inddragelse af branchen

Branchen har tidligere deltaget aktivt i arbejdet i NEC-ekspertudvalget under det daværende Miljø- og Fødevarerministerie og vil opfordre til, at Miljøministeriet genbesøger ekspertudvalgets anbefalinger på ammoniakområdet. Her var der blandt andet en anbefaling om, at der nedsættes et forum, der mødes årligt for blandt andet at drøfte 'Ordninger for miljøeffektive landbrugsteknologier og optagelseskriterier til Miljøstyrelsens Teknologiliste' (se NEC udvalgets anbefalinger, oktober 2020 – Pkt. 4.5 Et nyt forum for fremme af miljøteknologier til landbruget).

Branchen anbefaler konkret, at Ministeriet får indkaldt til møde i det 'Miljøteknologiforum', som blev anbefalet i NEC udvalgets rapport og at scopet for det miljøteknologiske forum udvides til også at inkludere klimateknologier.

Hvis der er spørgsmål eller problemstillinger, der ønskes uddybet, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Claus Hermansen
Direktør

København den 03. oktober 2023

Til Miljøministeriet
Departementet

Høringssvar vedr. husdyrbrugloven j.nr. 2023-310

Greenpeace har følgende indsigelser til udkast til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (teknologiliste og samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug):

1. Ophævede/hjemviste sager samt revurderinger

Først og fremmest må vi på det kraftigste opfordre til at ændre §2 stk. 3:

”Stk. 3. En sag der er hjemvist til fornyet behandling, hvor den oprindelige afgørelse er truffet før den. [1. juli 2024], behandles efter de hidtil gældende regler.”

Sager som ophæves og hjemvises til fornyet behandling af Miljø-og Fødevareklagenævnet bør altid behandles og afgøres efter gældende lovgivning, med mindre klagenævnet bestemmer andet.

Det vil sige, at sager som bliver ophævet/hjemvist til fornyet behandling *efter* lovforslaget træder i kraft, skal afgøres ud fra gældende regler, dvs. efter ny lovgivning.

Derudover beder vi om, at der tilføjes bemærkning til loven om, at principperne om revurderinger altid bør være efter gældende regler. Meningen med revurderinger ift. miljøbeskyttelsesloven er at få virksemheder over på nye regler.

Det er i lovforslaget uklart, hvordan forslaget vil forholde sig til kommende revurderinger af miljøgodkendelser, samt hvorledes man vil forholde sig til proportionalitetsprincippet i disse tilfælde.

2. Ændring af §16c

Forslaget til ændringen af husdyrbruglovens §16c lyder således:

”I § 16 c ændres »teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet« til: »forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet«.”

”Lovforslaget har til formål at ændre husdyrbruglovens § 16 c således, at to husdyrbrug fremover skal tillades eller godkendes samlet, hvis de er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet.”

Først og fremmest er det positivt, at Miljøministeriet anerkender, at når flere husdyrbrug er placeret tæt på hinanden, men på hver deres matrikler, så er de forureningsmæssigt forbundne, og der dermed er behov for lettere at kunne foretage en samlet vurdering. En samlet miljøvurdering vil yde bedre beskyttelse til omkringboende og natur, da beskyttelsesniveauerne vil svare til den reelle udledning jf. s. 4 i udkastet til lovforslaget:

”...de beskyttelsesniveauer, der følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen for blandt andet lugt, ammoniak, støj, støv, transport- og lysgener m.v., samlet set skal overholdes. Herved opnås som udgangspunkt en bedre beskyttelse af omgivelserne end i de tilfælde, hvor to husdyrbrug skal godkendes eller tillades hver for sig og dermed alene skal bedømmes i kumulation med hinanden.”

Ændringsforslaget betyder, at husdyrbrugene ikke længere skal opfylde alle tidligere kriterier for samdrift som var teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundethed. Det vil nu være tilstrækkeligt,

”at husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundet, og at de herudover er enten teknisk eller driftsmæssigt forbundet.” (S. 3)

Her vil vi gøre indsigelse mod fastholdelsen af *”enten teknisk eller driftsmæssigt forbundet”*. Hvis formålet er at yde en bedre og mere korrekt beskyttelse af omboende og natur i forhold til forureningen fra husdyrbrug, så mener vi, at lovforslaget udelukkende bør forholde sig til, om husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundne. Når to bedrifter er placeret tæt på hinanden, og dermed har overlappende konsekvenszoner, så vil naboer og natur opleve en større forureningsmæssig påvirkning, uagtet om bedrifterne er enten teknisk eller driftsmæssigt forbundne.

Derudover fremgår det af tidligere justeringer i loven, at begrebet *”driftsmæssig forbundet”* udelukkende er en præcisering af kriteriet om teknisk forbundethed, s. 6:

”...driftskriteriet kun har betydning, hvis der er tale om husdyrbrug, der er teknisk og forureningsmæssigt forbundet. Herved er kriteriet alene tænkt som en præcisering af de primære kriterier om teknisk og forureningsmæssigt forbindelse, idet husdyrbrug ikke vil være navnlig teknisk forbundet uden en vis driftsmæssig sammenhæng.” (vores fremhævning)

Dermed er lovforslaget egentlig blot en tilbagevenden til tidligere formulering af samme lov, s. 5:

”§ 16 c er en videreførelse af § 13 i den tidligere lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 (herefter 2007-husdyrbrugloven)... Efter § 13 skulle flere ejendomme med tilhørende anlæg, der indgik i den samme bedrift, tillades eller godkendes sammen med en anden ejendoms anlæg, hvis de to ejendomme var teknisk og forureningsmæssigt forbundet med hinanden.”

Som udgangspunkt er det derfor ikke den store ændring af lovgivningen, der her er tale om, idet man blot ønsker at fjerne driftskriteriet fra vurderingen om samdrift. I og med at driftskriteriet primært er en tydeliggørelse af den tekniske forbundethed, så må vi konkludere, at lovforslaget risikerer kun at være en symbolsk reaktion på problemet med udnyttelse af ”matrikelfinten”. I realiteten overlades tolkningen af lovforslaget om samdrift fortsat først til kommunernes vurdering og dernæst til Miljø-og Fødevareklagenævnets praksis.

Vi kan håbe, at Miljø-og Fødevareklagenævnet fremadrettet ændrer praksis og forholder sig til det som Miljøministeriet i udkast til lovforslaget på s. 9 betegner som den centrale betingelse for en samlet miljøvurdering:

”Med den foreslåede ændring vil den centrale betingelse for at fravige udgangspunktet om, at husdyrbrug på selvstændige matrikulære ejendomme skal behandles hver for sig, være, om husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundet.”

Denne centrale betingelse bør i vores øjne være det eneste kriterium, der udløser en samlet miljøvurdering af to tætliggende husdyrbrug. Og dermed bør §16c udelukkende indeholde kriteriet om forureningsmæssig forbundethed.

3. Afstandskriterier for samdrift

På side 10 i udkast til lovforslag defineres en afstand mellem to husdyrbrug som skal bruges til at vurdere, hvornår husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundne:

”Miljøministeriet finder, at der er behov for at etablere en fast og ensartet praksis for, hvornår betingelsen om forureningsmæssig forbindelse er opfyldt. Miljøministeriet vurderer, at en afstand på op til og med 100 meter mellem to husdyrbrug uden videre medfører, at husdyrbrugene er forureningsmæssigt forbundne, idet det ikke vil være muligt at adskille forureningsbidraget fra de to husdyrbrug.”

Greenpeace gør indsigelse imod denne afstandsfastsættelse. Dels vides det ikke, hvilke faglige overvejelser der ligger bag en sådan afstand, og dels giver det ingen mening at fastsætte en

defineret afstand på 100 meter som en generel regel.

Til hvert husdyrbrug udregnes en konsekvenszone for miljøpåvirkning som både gælder udledning af ammoniak og lugt til omgivelserne. Denne konsekvenszone vil være forskelligt afhængig af husdyrbrugets størrelse. Et stort husdyrbrug giver en større konsekvenszone end et mindre.

I stedet for at fastsætte en prædefineret afstand mellem to husdyrbrug bør der bruges en procentdel af konsekvenszonens radius for hvert husdyrbrug.

En defineret afstand på 100 meter vil give underlige situationer i virkelighedens verden, når for eksempel et husdyrbrug ligger 101 meter fra et andet, og de derfor ikke skal vurderes samlet.

Den ene meter vil ikke gøre miljøpåvirkningen mindre for hverken natur eller naboer.

Hovedessensen er, at omgivelserne ikke kan skelne fra hvilket husdyrbrug forureningen kommer fra afhængig af størrelse og beliggenhed.

Vores opfordring er at beregne en procentdel af konsekvenszonens radius , og dermed lade afstanden være en konkret udregning i hvert enkelt tilfælde.

4. Kumulation

Der er en bagvedliggende problematik som slet ikke berøres i dette udkast til lovforslag, og det er grundtanken bag kumulationsberegninger. Når to husdyrbrug indenfor en bestemt størrelse ligger indenfor en defineret afstand, så skal der beregnes kumulation fra bedrifterne til omgivelserne. Altså igen en måde, hvorpå man ønsker at beskytte omgivelserne for forurening. Hvis to bedrifter ikke falder under samdriftsvurderingen, så indtræder kumulationsbegrebet i visse tilfælde. Derfor er det relevant for denne høring.

Greenpeace vil stærkt påpege, at der også bør ske en ændring af husdyrloven i forhold til kumulation. Dels er det faglige grundlag for hvornår der skal regnes med kumulation ikke til stede, og dels hviler lovgivningen på et notat fra 2006. Notatet – og dermed loven - er lavet med udgangspunkt i, hvordan landbruget så ud for næsten 20 år siden. Vi påpeger dette, fordi der i udkastet til lovforslaget faktisk er en opmærksomhed på, at landbruget har ændret sig markant:

S. 8: "Samtidig bemærkes, at det nuværende landbrugsbillede er markant anderledes, idet den nugældende landbrugsregulering i vidt omfang er blevet liberaliseret."

Og at Miljøministeriet i forbindelse med ændring af §16c, er opmærksom på, at der netop er sket en voldsom strukturudvikling som har konsekvenser for landdistrikterne:

S. 9: "Reglen bør derfor ændres således, at den i højere grad er tidssvarende og sikrer nabobeskyttelsen og hensynet til miljøet, således som oprindeligt tilsigtet."

Hvis nabobeskyttelse og hensyn til miljøet er det oprindelige formål med lovgivningen, så bør kumulationsberegningsgrundlaget og tilhørende paragraffer på samme måde revurderes og ændres. Greenpeace stiller sig uforstående overfor, hvorfor naboer og natur skal ofres på lighedsprincippetets alter?

Se i øvrigt vedlagte Bilag 01 om lugt og kumulation.

Med venlig hilsen

Helene Meden Hansen
Landbrugspolitisk rådgiver
hhansen@greenpeace.org
Mobil: 20 89 67 70

Sune Scheller
Kampagnechef, Greenpeace Danmark
sune.scheller@greenpeace.org
Mobil: 27 14 42 57

Miljøministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Sendt til: mim@mim.dk

KL's høringssvar til høring over udkast til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (teknologiliste og samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug)

Her følger KL's bemærkninger til den foreslåede ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsfristen. Derfor tages der forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

Generelle bemærkninger

Med lovforslaget foreslås en ændring af reglerne for samlet godkendelse af flere husdyrbrug således, at to husdyrbrug fremover skal tillades eller godkendes samlet, hvis de er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundne. Baggrunden for ændringsforslaget er, at nogle husdyrproducenter foretager en matrikulær opdeling af deres ejendomme og ved denne form for omgåelse opnår en lempeligere miljøvurdering ved ansøgning om ny miljøgodkendelse.

KL vil gerne kvittere for, at der med de foreslåede lovændringer tages skridt til en regulering, der fremmer formålet med loven, herunder vedrørende beskyttelse af omgivelserne.

KL vurderer dog, at der er risiko for, at den foreslåede regulering ikke fuldt ud vil adressere de udfordringer, den sigter at løse.

Det er KL's opfattelse, at vurderingen af hvorvidt to eller flere husdyrbrug er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundne, fortsat er vanskelig – særligt i forhold til svinebrug. Årsagen er at svinebrug væsentlig lettere, end fx kvægbrug, vil kunne fremstå som værende uden tekniske eller driftsmæssige forbindelser. Med den foreslåede lovændring vurderer KL desuden, at en del ejendomme, som lovligt har indrettet deres bedrifter efter de nugældende regler, fremadrettet ikke vil kunne udvide eller ændre deres husdyrbrug. Dermed kan der komme et betydeligt pres på kommunernes sagsbehandlere med hensyn til administration og fortolkning af reglerne. KL opfordrer derfor til, at der udarbejdes en meget udførlig vejledning på området.

Det fremgår af høringsmaterialet, at det fortsat er kommunerne, der skal føre tilsyn med overholdelse af reglerne. Det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget, at efter meddelelse af godkendelse eller tilladelse

Dato: 13. oktober 2023

Sags ID: SAG-2023-04306
Dok. ID: 3379512

E-mail: GUNI@kl.dk
Direkte: 3370 3538

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 2

efter loven vil det indgå i det kommunale miljøtilsyn at påse, at afgørelsens forudsætninger overholdes i praksis. Som nævnt ovenfor vurderer KL, at det – trods lovændringen - fortsat vil være vanskeligt at vurdere i praksis, om lovgivningen er overholdt. Det vil desuden være administrativt tungt og med risiko for klagesager, hvilket yderligere understreger behovet for en detaljeret vejledning.

Slutteligt vil KL gerne fremsætte en overvejelse. Kunne en lignende reguleringsmæssig effekt opnås ved at stramme de nuværende kumulationsregler? En skærpelse af kumulationsreglerne ville også sikre omgivelserne mod forurening generelt - og ikke kun i de tilfælde hvor forureningen kommer fra samme ejer. Omgivelsernes oplevelse af forurening er alt andet lige mest styret af forureningens intensitet, og ikke af hvem afsenderen er.

I er meget velkomne til at vende tilbage til KL, hvis I ønsker uddybning, konkretisering eller dialog på baggrund af dette hørings svar.

Med venlig hilsen

Gunilla Ørbech
Konsulent

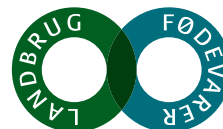
Dato: 13. oktober 2023

Sags ID: SAG-2023-04306
Dok. ID: 3379512

E-mail: GUNI@kl.dk
Direkte: 3370 3538

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2

Miljøministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
j. nr. 2023-310

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. udkast til ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (teknologiliste og samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug) (J.nr. 2023-310)

Landbrug & Fødevarer noterer, at miljøministeren ønsker en ændring af husdyrloven, så husdyrbrug fremover skal tillades eller godkendes samlet, hvis de både er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet. Derved vil de matrikulære forhold ikke få betydning for, om flere anlæg skal godkendes samlet. Grunden til ændringen er tilsyneladende enkelte sager, hvor en udmatrikulering har medført to selvstændige miljøgodkendelser til husdyrbrug begrundet i den matrikulære opdeling.

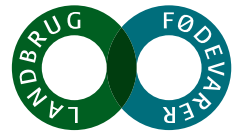
Desuden ønsker ministeren en præcisering af reglerne vedrørende krav og gebyrfastsættelse i forbindelse med optagelse af teknologier på teknologilisten.

Generelle bemærkninger vedr. krav til samlet godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug
Ændringen af husdyrloven i 2017 har tilsyneladende utilsigtet givet anledning til uklarhed i forhold til, hvornår der er tale om et eller flere husdyrbrug, og hvornår de skal tillades eller godkendes samlet. Derfor kan der være behov for mere klare regler, så godkendelsessager ikke ender i et klagenævn med lange sagsbehandlingstider til følge.

Det er dog vigtigt, at denne justering ikke bliver en barriere for, at husdyrbrugene løbende kan tilpasse og udvikle sig, så det f.eks. i forbindelse med generationsskifte er muligt via en simpel godkendelsesproces at adskille to husdyrbrug med samlet miljøgodkendelse. Hvis opdelingen af en landbrugsbedrift er forretningsmæssigt eller landbrugsmæssigt velbegrundet, skal sagsbehandlingen som udgangspunkt ske i forhold til adskilte tilladelser eller godkendelser. Det bør kun være nødvendigt for kommunen at vurdere evt. driftsmæssig forbundethed i de tilfælde, hvor der er begrundet mistanke om, at opdelingen af en ejendom alene sker for at opnå en uberettiget fordel i forhold til tilladelse eller godkendelse. Derved er der også mere parallelitet til IE-direktivet og bekendtgørelse af listevirksomhed, hvor der kun vurderes på teknisk og forureningsmæssigt forbundet.

Landbrug & Fødevarer undrer sig over timingen af lovforslaget, idet EU's IE-direktiv, der sætter rammerne for miljøgodkendelse af større fjerkræ- og svinebrug p.t. er under revision. Det reviderede direktiv forventes vedtaget indenfor en meget kort tidsramme, og der forventes væsentlige justeringer til de krav, der kommer til at gælde for husdyrbrug, hvilket formentlig vil betyde ændringer i husdyrloven.

Det er vigtigt, at reglerne ikke kompliceres når kommunerne skal vurdere om husdyranlæg er forureningsmæssigt og enten teknisk eller driftsmæssigt forbundne. Særligt beskrivelsen af om et anlæg er *driftsmæssigt forbundet* er problematisk, idet der inddrages forhold, der ikke påvirker

forureningen fra husdyrbruget, eksempelvis samarbejde om smittebeskyttelse og relationer henhørende privatlivet.

Behov for justering af beregningsgrundlaget for lugt

Forslaget lægger op til, at husdyrbrug altid er *forureningsmæssigt forbundne*, hvis afstanden mellem husdyrbrugene er under 100 m. Hvis afstanden er over 100 m, skal en lugtberegning lægges til grund for vurderingen for, om husdyrbrug skal godkendes samlet. Det er uholdbart, at der ikke findes et opdateret beregningsgrundlag, bl.a. indgår den forældede FMK-model baseret på tyske emissionstal fra 1980'erne med daværende stalldrift og – indretning. Landbrug & Fødevarer har adskillige gange gjort opmærksom på denne problemstilling, og helt tilbage ved lovændringen i 2017 blev et udredningsarbejde om beregning af lugt stillet i udsigt, jf bemærkningerne til L114 fra 2017.

Landbrug & Fødevarer vil ikke undlade at bemærke, at det tilsyneladende ikke har været muligt at vurdere de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, ligesom konsekvenserne for stat, kommuner og regioner vurderes som begrænsede. Med de ekstra vurderinger kommunerne skal foretage, særligt i relation til driftsmæssig sammenhæng, finder Landbrug & Fødevarer det tvivlsomt, at det ikke giver anledning til yderligere administrative byrder og øget brugerbetaling.

Generelle bemærkninger vedr. Teknologilisten

Teknologiudvikling er helt central for en mere bæredygtig husdyrproduktion. Landbrug & Fødevarer er derfor enige i, at Miljøstyrelsens Teknologiliste bliver et mere centralt element i husdyrreguleringen i takt med øget behov for anvendelse af miljø- og klimateknologiske løsninger. Dette skal også ses i lyset af behovet for flere godkendte klimateknologier som følge af seneste justering af loven. Landbrug & Fødevarer får dog mange tilbagemeldinger om, at det er meget uigennemskueligt og bureaukratisk at få en teknologi optaget på Teknologilisten.

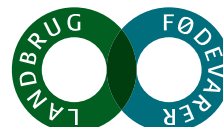
Landbrug & Fødevarer støtter en præcisering af § 34 a om fastsættelse af regler om både miljø- og klimateknologier til husdyrproduktion og gerne med efterfølgende bekendtgørelsesfastsatte regler for bl.a. godkendelse og tidsfrister i forbindelse med optagelse af teknologier på Teknologilisten. Formålet er at skabe større klarhed om rammerne for administration og optagelse på Teknologilisten og den retslige status for Teknologilisten.

Det er dog helt afgørende, at nye regler ikke gør det mere administrativt kompliceret at få en teknologi på Teknologilisten. Tilsvarende skal det fremgå af bemærkningerne, at præcisering af regler om gebyrer ikke betyder, at den samlede omkostning for test og verifikation samt optagelse på Teknologilisten ikke øges unødvendigt. Der er tværtimod behov for at undersøge mulighederne for at gøre det nemmere og billigere at få teknologier optaget på listen samtidig med, at der fastholdes et tilstrækkeligt dokumentationsniveau af teknologiernes effekt.

Behov for eftersyn af rammerne for optagelse på Teknologilisten og opfølgning på NEC-udvalget

Der er stort behov for i dialog med landbruget og agroindustrien at foretage et eftersyn af de administrative, teknologiske og økonomiske barrierer for optagelse - herunder overveje om der er en smidigere form for, hvordan effekten kan dokumenteres.

Det kan konstateres, at ud af de 17 stald- og luftrensningsteknologier, der i dag er endeligt optaget på teknologilisten, er de 15 godkendt til anvendelse i svinestalde. Det afspejler næppe det reelle miljøteknologibehov indenfor de enkelte husdyrsektorer, og alene det forhold peger på et behov for et teknologilisteeftersyn for at identificerer barrierer for optagelse.

Landbrug & Fødevarer skal derfor opfordre til, at ministeriet indleder en dialog med landbruget og teknologiproducenterne om bl.a. et eftersyn af de administrative, teknologiske og økonomiske rammevilkår for optag af miljø- og klimateknologier på Teknologilisten. Vi skal henvise til anbefalinger i afrapporteringen fra Miljø- og Fødevarerministeriets ekspertudvalg vedrørende ammoniakreducerende tiltag (NEC-udvalget) fra oktober 2020, hvor en anbefaling er nedsættelse af et forum for fremme af miljøteknologier til landbruget. Af anbefalingen fremgår, at dette forum bl.a. skal diskuteres ordninger for miljøeffektive landbrugsteknologier og optagelseskriterier til Teknologilisten.

Specifikke bemærkninger til lovforslagets bestemmelse

§ 1, punkt 3, 3. linje vedrørende regler om teknologier på Teknologilisten

Indsæt "om" så sætning lyder: alene fastsætte regler "om" teknologier til landbrugsproduktion

Specifikke bemærkninger til lovforslagets almindelige bemærkninger

Side 5, 4. afsnit med omtale af "byggeklodsprincip"

For landbrugserhvervet er det vigtigt, at et fremtidigt reguleringsregime fortsat baseres på byggeklodsprincippet, hvor en landbrugsbedrift løbende har mulighed for at udvide og tilpasse bedriften ved køb eller salg af en eller flere selvstændige husdyrejendomme.

Side 9, 3. afsnit med omtale af frasalg og generationsskifte

Hvis to husdyrbrug på hver sin matrikel har en placering, som har medført, at de har en samlet godkendelse, så skal det ved frasalg, generationsskifte el.lign. være muligt igen at adskille de to husdyrbrug via en forenklet godkendelsesproces.

Side 9, sidste afsnit, og side 10, 1. afsnit, om forureningsmæssig forbundethed

Det bør tydeligt fremgå af bemærkningerne, at forureningsmæssig forbundethed ved afstande på 100 m eller mere mellem to husdyrbrug alene statueres ved en afstand mellem husdyrbrugene som er mindre end 50 pct. af den ukorrigerede geneafstand som beskrevet i modellen.

Side 10, 3. afsnit med omtale af driftsmæssig forbindelse

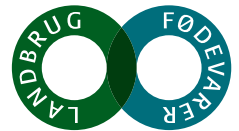
I dette afsnit nævnes "*fælles smittebekæmpelse og sundhedskontrol, flytning af varer og dyr mellem husdyrbrugene, anvendelse af fælles redskaber og maskiner og sammenfald af dyreart*" som forhold, der tyder på driftsmæssig forbindelse.

Af hensyn til proportionalitetsprincippet er det alene driftsmæssig forbindelse af selve "husdyrbruget", som skal vurderes. Ved vurdering af fælles redskaber og maskiner, medarbejdere mv bør det præciseres, at det *alene* er forhold anvendt i daglig drift af husdyrbruget, som skal indgå i vurderingen – ikke de forhold, der vedrører markdriften. Eksempelvis skal "Maskiner herunder maskinhus" anvendt i markdrift ikke indgå i vurderingen, som følge af at markdrift ikke er en del af husdyrbrugets miljøgodkendelse og daglige drift.

Tilsvarende er det vores vurdering, at "*smittebekæmpelse og sundhedskontrol*" er et alt for vidtgående at inddrage i vurderingen, idet "*smittebekæmpelse og sundhedskontrol*" ikke kan kobles til en vurdering af en driftsmæssig forbindelse mellem to husdyrbrug, som er lokaliseret på hver sin matrikel.

Side 10, 4. afsnit med omtale af teknisk forbundet

I dette afsnit nævnes "*fælles anlæg, herunder f.eks. gyllesystemer, fodersystemer, gødningsopbevaringsanlæg, foderopbevaringsanlæg, maskinhus, malkeanlæg, personalefaciliteter og vaskeplads*" som forhold, der tyder på teknisk forbindelse.

Af hensyn til proportionalitetsprincippet er det alene teknisk forbindelse af selve "husdyrbruget", som skal vurderes. "Maskinhus og vaskeplads" er forhold, som typisk vedrører markdriften, og bør ikke indgå i vurderingen, som følge af at markdrift ikke er en del af husdyrbrugets miljøgodkendelse.

Vand- og varmforsyningsanlæg er at betragte som en selvstændig aktivitet og bør tilsvarende heller ikke indgå i vurderingen, hvis hvert husdyrbrug afregner selvstændigt for forbruget.

Specifikke bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Side 15, 3. afsnit med omtale af fastsættelse af regler om klimateknologier på teknologilisten

Det vil kræve en omfattende dokumentation af klimaeffekt for hver enkel miljøteknologi, før disse teknologier kan listes på teknologilisten. Regeringen skal derfor prioritere tilstrækkelige økonomiske midler til at gennemføre dette omfattende dokumentationsarbejde.

Side 24, 2. afsnit med omtale af afstandsregler

I bemærkningerne præciseres det, at afstanden skal beregnes fra gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg.

Ved vurdering af geneafstand for lugtemission er det alene staldanlæggenes produktionsareal, som er beregningsgrundlag for lugtemission, mens hverken gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg indgår i beregningsgrundlaget for lugtemission. Derfor skal både gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg (og evt. maskinhus) slettes i dette afsnit.

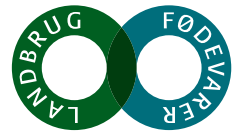
Ud over at der ikke fagligt grundlag for at inddrage både gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg i afstandsreglerne, er forslaget langt mere vidtgående end nødvendigt i forhold til formålet med ændringen. Dette skal også ses i lyset af, at det tilsyneladende ikke har været muligt at vurdere de økonomiske konsekvenser for erhvervet, men at der på et meget løst grundlag lægges til grund, at konsekvenserne er begrænsende. Hvis afstanden skal måles fra anlæg, der ikke giver anledning til gener, vil det kræve en egentlig gennemgang af konsekvenserne for erhvervet.

Side 24, 4. og 5 afsnit med omtale af driftsmæssig forbindelse mv.

I forhold til den driftsmæssige sammenhæng beskrives en række forhold, som skal lægges til grund for denne vurdering. Beskrivelsen er meget vidtgående og går langt ud over, hvad det er rimeligt at bede kommunerne om at vurdere. Det bør alene være forhold, som har betydning for forureningen af husdyrbruget, der bør indgå i denne vurdering.

Eksempelvis nævnes "fælles redskaber og maskiner til husdyrproduktionen", hvilket afgrænser vurderingsgrundlaget til alene at omhandle daglig drift af husdyrbruget jf. tidligere kommentar til "Side 10, 3. afsnit med omtale af driftsmæssig forbindelse". Af hensyn til proportionalitetsprincippet er det alene driftsmæssig forbindelse af selve "husdyrbruget", som skal vurderes. Ved vurdering af fælles redskaber og maskiner, er det alene "redskaber og maskiner" anvendt i daglig drift af husdyrbruget, som skal indgå i vurderingen, mens maskiner herunder maskinhus anvendt i markdrift ikke er en del af vurderingsgrundlaget, som følge af at markdrift ikke er en del af husdyrbrugets miljøgodkendelse og daglige drift.

Tilsvarende skal vurdering af "fælles medarbejdere" alene afgrænses til medarbejdere i husdyrbrugets, mens medarbejdere i markdrift ikke skal indgå som en del af vurderingsgrundlaget.

Der nævnes tillige samarbejde om "*smittebekæmpelse og sundhedskontrol*". Vi finder dette dybt problematisk og vidtgående, at husdyrloven opsætter barrierer for samarbejde om smittebekæmpelse. Hele erhvervet og de enkelte bedrifter arbejder generelt tæt sammen om smittebekæmpelse, hvilket er vigtigt for Danmarks veterinære status. Som eksempel er der p.t. en kampagne i gang om udryddelse af PRRS, som netop kræver et stort samarbejde på tværs af husdyrbrug. "*Smittebekæmpelse og sundhedskontrol*" kan derfor ikke kobles til en kommunal vurdering af en driftsmæssig forbindelse mellem to husdyrbrug, som er lokaliseret på hver sin matrikel.

Det fremgår tillige af bemærkningerne, at hvorvidt husdyrbrug ejes af samme *juridiske eller fysiske* person, eller hvad der måtte sidestilles hermed, kan indgå i vurderingen af driftsmæssig forbundethed. Der er tale om en ny definition i regi af husdyrreglerne af juridiske eller fysiske person, som er meget vidtgående og går væsentlig længere, end hvad der er relevant i forhold til at vurdere om to husdyrbrug hænger driftsmæssigt sammen. Begrebet synes at være meget bredt og ligner definitionen i konkurslovens regler om omstødelse af gaver til nærtstående personer. Det er helt ude af proportioner at anvende samme omfattende definition i forbindelse med lugtgener fra husdyrbrug, som gælder for regler om økonomisk svig.

I forbindelse med en miljøgodkendelse er det tillige helt urimeligt at bede kommunerne undersøge samtlige familie og ægteskabelige forhold, samt om der er andre personer, der står husdyrbrugets ejer nær, jf. også tidligere bemærkninger herom. Tillige bør der i bemærkningerne redegøres for om indførelse af denne definition i husdyrreglerne får afledte konsekvenser andre steder i husdyrlovgivningen.

Med venlig hilsen

Henrik Bang Jensen
Chefkonsulent

Miljø og Bæredygtighed

M +45 4037 2632
E hbj@lf.dk

Anette Christiansen
Miljø- og bæredygtighedschef

Miljø og Bæredygtighed

M +45 2724 5765
E anc@lf.dk

TØNDER KOMMUNE

Myndighed - Teknik & Miljø

Miljøministeriet
Departementet
Bæredygtigt Miljø og Produktion

Direkte tlf.: +4574929659
Mail: df@toender.dk
Sags id.: 09.17.00-K05-1-23

16-10-2023

Høringsvar vedr. husdyrbrugloven j.nr. 2023-310

Tønder Kommune har med interesse læst høringsudkastet vedr. lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Vi har dog fundet anledning til at kommentere udkastet i forhold til punktet vedr. samdrift.

Forureningsmæssig forbindelse.

Vi synes at det er problematisk at der i lovbemærkningerne til den nye regulering bruges en formulering om at det ikke er muligt at adskille forureningsbidraget fra to husdyrbrug, hvis disse ligger op til 300 meter fra hinanden. Dermed undsiger MST den beregningsmodel der skal anvendes, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 21 og 22. Heraf fremgår det at ammoniak og lugt skal beregnes ud fra produktionsarealets størrelse i m². Via beregninger i husdyrgodkendelse er det dermed muligt at fastlægge genekriterier for lugt med en præcision på 10 cm for et husdyrbrug.

Ligeledes for ammoniak, kan påvirkningen fra et husdyrbrug beregnes ned til en nøjagtighed på 0,1 kgN/ha/år.

Ved en støjberedning skal støjklunders placering også angives helt præcist.

Så kommer MST til at tale med to tunger, hvis man vil fastholde, at op til 300 m. kan man ikke adskille forureningen fra to husdyrbrug.

Den konkrete vurdering hvis afstanden mellem husdyranlæg er fra 100 til 300 meter.

Det er uklart i bemærkningerne til lovforslaget, hvordan den konkrete vurdering skal foregå hvis afstanden er mellem 100 og 300 meter. Hvis husdyrbrugene er af forskellig størrelse, vil der være to forskellige genekriterier for lugt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31, nr. 3.

Vil der så være samdrift med udgangspunkt i det ene husdyrbrug, men ikke med udgangspunkt i det andet husdyrbrug?

Omgåelse af IE- og ammoniakbestemmelserne

Som lovtæksten er udlagt vil det fremadrettet være muligt at anmelde et gødningsopbevaringsanlæg eller en ensilageplads, med den konsekvens at sammenlægningen udløser samdrift med naboejendommen, hvor den samlede størrelse herefter, er over størrelsesgrænsen for et IE-brug, uden at der laves en IE-vurdering. Dette såfremt anlægget etableres mellem ejendommene og afstanden for den forureningsmæssige forbindelse skal regnes fra anlæggenes nærmeste punkt, som hermed er kommet tættere hinanden.

I stedet for en "matrikel-finte" vil dette så fremadrettet kunne være en "IE-finte".

Det vil desuden fremadrettet være muligt at anmelde sig ind i en situation, ved hjælp af et gødningsopbevaringsanlæg eller en ensilageplads, hvor afskæringskriterierne for kategori 1 natur er overskredet, som følge af den opståede samdriftssituation. Det betyder som ovenfor anført at der kan spekuleres i omgåelse af afskæringskriteriet for ammoniakdeposition til kat 1 natur som følge af kumulationsreglerne.

Forbedringsforslag der rækker ud over høringsudkastet.

"Matrikelfinten" har været aktuel i forbindelse med husdyrbrug, der har været begrænset af lugtbeskyttelsen til byzone, hvor området er udlagt til erhvervsområde.

Det kan være svært at se meningen med at beskytte industriområder, der selv lugter og støjer mod gener fra husdyrbrug.

Vi foreslår derfor at man i § 33 indarbejder en mulighed for at fravige geneniveauet til byzone-områder der er udlagt til erhvervsområde.

På vegne af Tønder Kommune

Dorte Fabrin
Miljømedarbejder